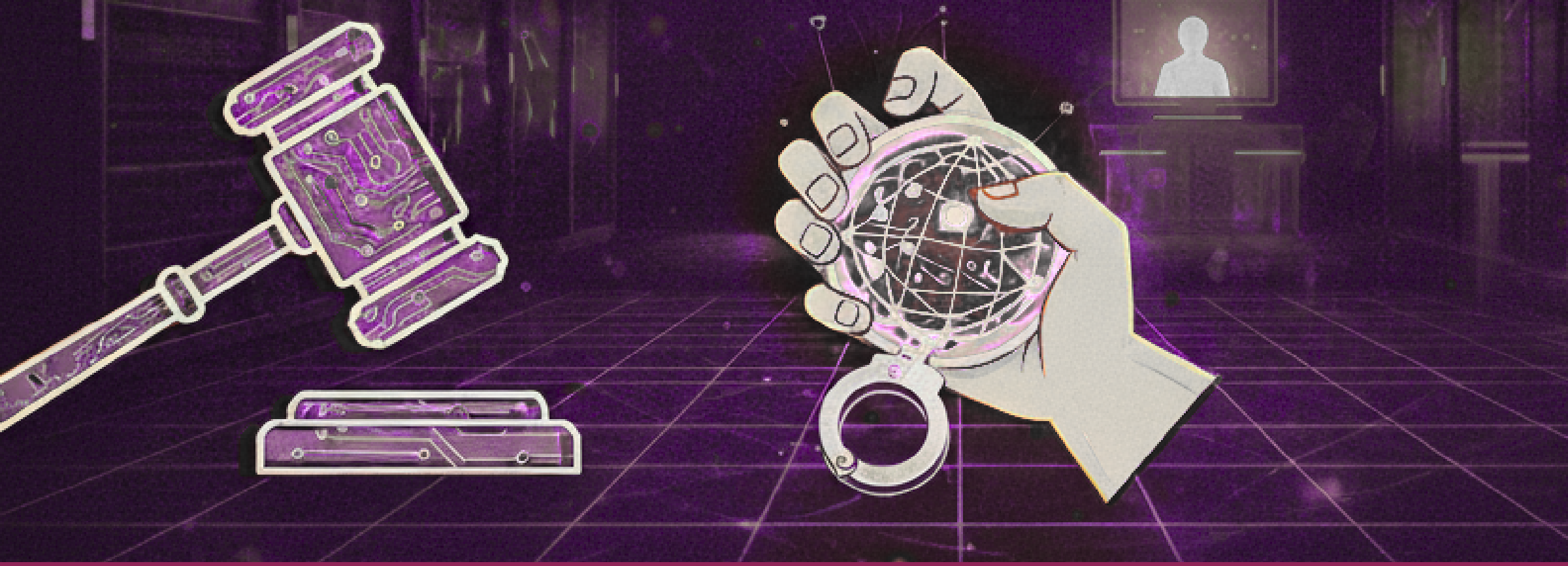

11. YARGI PAKETİ - CMK M.128/A TASARISI BİLİŞİM SUÇLARINDA HESABIN ASKIYA ALINMASI VE EL KOYMA

I. Genel Çerçeve

11. Yargı Paketi, ceza hukuku mevzuatında değişiklikler öngören yeni bir düzenleme paketi olup yakın zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulması beklenmektedir. Bu düzenleme kapsamında, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na ("**CMK**") "*Bilişim suçlarının işlenmesi suretiyle elde edilen menfaatin bulunduğu hesabın askıya alınması ve elkoyma*" başlıklı 128/A maddesi eklenmektedir. Amaç, özellikle bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle işlenen suçlarda suçtan elde edilen menfaatlerin hızla el değiştirmesinin önlenmesi, mağduriyetlerin giderilmesi ve soruşturmaların etkinliğinin artırılmasıdır.

II. Uygulama Alanı ve İçeriği

Bahse konu düzenleme;

- Nitelikli hırsızlık (*TCK m.142/2-e*),
- Nitelikli dolandırıcılık (*TCK m.158/1-f, l*) ve
- Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (*TCK m.245*)

suçlarına özgülenmiştir.

Bahsedilen suçların işlendiği hususunda makul şüpheyi oluşturan bilgi veya belgenin bulunması hâlinde banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı, kendileri nezdinde veya aracılığıyla yapılan ya da yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu suçta kullanılan her türlü hesabı 3 güne kadar askıya alma yetkisine sahip olacaktır. (*taslak madde 128/A f.1*) Bu yönüyle tasarı, yargı organları dışında bir merciye doğrudan mülkiyet hakkına müdahale niteliğinde bir tedbir uygulama yetkisi tanımaktadır.

III. Usul ve Denetim Mekanizması

Düzenlemeye göre, askıya alma işlemi ile hesap hareketlerinin, ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından tüm bilgi ve belgelerle birlikte derhal ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, askıya alma işlemi hesap sahibine de bildirilecektir. Hesap sahibi, askıya alma işleminin kaldırılması için Cumhuriyet Başsavcılığına başvurabilecektir. Cumhuriyet savcısı, başvuru hakkında yirmi dört saat içinde karar verecektir. *(taslak madde 128/A f.2)* Böylece, askıya alma işlemine karşı yargı mercilerine başvuru imkânı getirilmek suretiyle kişilerin mülkiyet hakkının korunması amaçlanmıştır.

Düzenleme uyarınca; askıya alma işlemi tamamlanmadan suça konu menfaatin başka bir mali kuruma transfer edildiği tespit edilirse askıya alma işleminin yapılabilmesi için ilgili kurum gecikmeksizin diğer mali kuruma bildirim yapmakla yükümlüdür. *(taslak madde 128/A f.3)*

IV. El Koyma İşlemi

Doğrudan banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından ya da Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine askıya alınan hesapta bulunan ve suçtan elde edildiği iddia edilen maddi menfaate, hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle askıya alma süresi içinde el konulabileceği hususu da taslak düzenlemede yer almaktadır. Hâkim kararı olmaksızın yapılan el koyma işlemi halinde hâkim onayı 24 saat içinde alınacak; hâkim 48 saat içinde kararını açıklamazsa el koyma kendiliğinden kalkacaktır.

Bu madde kapsamında yapılan el koyma işlemleri bakımından Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 128. madde hükmü uygulanacak ve gerekli işlemler tesis edilecektir. Ancak taslak düzenlemeye göre, anılan 128. maddede aranan ilgisine göre Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ("**BDDK**"), Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu ("**MASAK**"), Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan rapor alma şartı aranmayacaktır. *(taslak madde 128/A f.4)*

Düzenlemede el konulan suç konusu menfaatin, suçtan zarar gören mağdura ait olduğunun soruşturma veya kovuşturma evresinde anlaşılması halinde bu evrelerin tamamlanması beklenmeden soruşturma veya kovuşturma evresinde sahibine iade edileceği belirtilmiştir. *(taslak madde 128/A f.5)* Böylece kişilerin mağduriyetinin mümkün olan en kısa süre içinde giderilmesi amaçlanmaktadır.

V. Kurumların Sorumluluğu

- Askıya alma işlemini gerçekleştiren kişi veya kurumlar hukuki sorumluluktan muaf tutulmuştur. *(taslak madde 128/A f.6).*
- Öte yandan, bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma veya kovuşturma kapsamında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısından istenilen her türlü bilgi veya belgenin 10 gün içinde fiziki veya elektronik ortamda gönderilmesinin zorunlu olduğu düzenlenmiştir. *(taslak madde 128/A f.7)*
- Düzenlemede, istenilen bilgi veya belgenin gönderilmemesi ya da eksik gönderilmesi durumunda ise Cumhuriyet savcısı tarafından ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısına 50.000 Türk lirasından 300.000 Türk lirasına kadar idarî para cezası verileceği öngörülmektedir.

Bu hükümle, yargı makamları tarafından iletilen taleplerin sürüncemede kalmasının önlenmesi ile yargılamaların daha hızlı sonuçlanması amaçlanmıştır. Ayrıca söz konusu idari yaptırım kararı, her bir talep için ayrı ayrı uygulanacaktır.

VI. Mevcut Düzenlemelerle İlişkisi

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un ("**5549 sayılı Kanun**") 19/A maddesi uyarınca; yapılmış/devam olunan işlemin hukuka aykırı geliri aklama veya teröre finansman suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphenin mevcut olması akabinde MASAK'a bildirim yapıldıktan sonra işlemin analizi veya yetkili Cumhuriyet Başsavcılığına intikalini sağlamak amacıyla 7 gün itibari ile söz konusu işlemler MASAK tarafından askıya alınabilmektedir.

Böylece, 5549 sayılı Kanun'da sayılan yükümlüler nezdinde MASAK'ın hesaba 7 gün süreyle bloke koyma yetkisi bulunmaktayken açıklanan 11. Yargı Paketi uyarınca CMK'da öngörülen düzenleme ile; banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısına da şüpheli işlemleri 3 günlük süre ile askıya alma yetkisi tanınmıştır.

Hâlihazırda CMK'nın 128. maddesi uyarınca hâkim kararı ile *(5549 sayılı Kanun uyarınca ise gecikmesinde sakınca bulunan hallerde hâkime sunulmak üzere cumhuriyet savcısı kararı ile)* malvarlığı değerlerine el koyulması mümkündür. Ancak mevcut düzenleme olan CMK madde 128 uyarınca el koyma tedbiri için MASAK veya BDDK gibi ilgili kurumun raporu gereklidir. 11. Yargı Paketi ile öngörülen yeni düzenlemede ise bu rapor alma şartı ortadan kaldırılmaktadır.

